LAUDATIO
23 november 2026

Laudatio door
Hasna El Maroudi

Geacht publiek, lieve Babs, dichter der Vaderlanden,

Het voelt bijna cliché om anno 2026 als kind van arbeidsmigranten – voorheen bekend als gastarbeiders en in meer welgestelde omstandigheden expats – nog iets te zeggen over ontheemding. Over niet thuis zijn in Nederland, niet thuis zijn in Marokko, over de zoektocht naar mijn eigen identiteit. Cliché omdat het een verhaal is dat onder mensen zoals wij al decennia leeft, clichés bestaan immers bij de gratie van genadeloze herhaling.

Mijn vader kwam begin jaren 70 van de vorige eeuw naar Nederland, dan zou het nu toch wel een keer welletjes moeten zijn? Het is niet uit te leggen dat ook mijn 11-jarige dochter, kind van een witte Nederlander en van deze Marokkaan, zich nog geregeld afvraagt: waar hoor ik bij? Hoeveel generaties mag – of kan – ontheemding doorwerken? Nu is het toch wel een keer goed zo?

Toch zocht ik jarenlang naar een plek die ik thuis kon noemen, een ruimte waar ik mezelf kon zijn, zonder vragen – *waar kom je echt vandaan?* –, zonder voorwaardelijkheid gekoppeld aan mijn identiteit – *waarom heb je een dubbele paspoort?* – een plek om uit te kunnen ademen.

Lo and behold, ik vond het in het gedicht ‘Ga terug naar je eigen land’ van Babs Gons.

“Weet je eigen land

Altijd vlak achter je ogen

Opgevouwen net onder je borstkas

Tussen duim en wijsvinger

Wees nooit een vreemdeling

Want dit alles is jouw eigen land”[1]

---

[1] *Tijdens de uitgesproken laudatio werd een fragment ingezet waarin Babs Gons zelf deze strofe uitspreekt*

Iedere keer dat ik het gedicht lees, schiet ik weer vol, want dat is wat poëzie – goede poëzie – doet: het raakt je, tot in de kern van je zijn.

Babs leerde mij met dit gedicht dat ik thuis kan komen in taal. Dat taal ook van ons is. Dat we de ruimte die er is mogen claimen én dat we daarmee ruimte maken voor anderen.

In een tijd waarin taal steeds verder onder druk komt te staan – de leesvaardigheid onder jongeren in Nederland daalt al jaren en het vrije woord is internationaal geen vanzelfsprekendheid meer, zie ook schrijfster Sally Rooney in het Verenigd Koninkrijk, om twee voorbeelden te noemen – weet Babs met haar werk ruimte te claimen voor de verhalen die gewoonlijk als eerste dreigen te sneuvelen: verhalen over de vrouw die onveilig is in de samenleving, de niet-witte Nederlander die zich tegen wil en dank in moet invechten. Ze stelt vragen die soms lastig zijn om te beantwoorden – *we stellen onszelf graag de vraag wie we geweest zouden zijn, maar wie zijn we morgen?* – hoe gaan we als maatschappij met elkaar om? En hoe geef je woorden aan de verschrikkingen in Gaza? Babs doet het toch maar.

[Pauze]

Vandaag eren we jou, lieve, geweldige Babs Gons. Je werk is voor velen een aansporing om het toch maar te doen. Om op momenten dat het leven tegenzit, de moed ons in de schoenen zakt en we ons afvragen hoeveel zin het nog heeft de strijd aan te gaan met de buurman, de werkgever, mijn moeder of die vervelende oom, we onszelf aan de haren omhoog kunnen trekken en dan – op aansporing van jou – tegen onszelf kunnen zeggen, moeten zeggen: doe het toch maar. We zijn het verplicht aan zij die voor ons kwamen, aan onszelf en aan hen die na ons komen. We zijn het verplicht aan de maatschappij. Ónze maatschappij.

Je leerde ons om te blijven verschijnen, te blijven spreken en geloven dat verandering mogelijk is, ook – of zelfs – wanneer we die niet kunnen zien.

Om jou (nogmaals) te citeren: ‘Ergens weet je, dat dit het enige is waardoor je in vrede met jezelf en de wereld kan leven.’

[Pauze]

Ik introduceerde je eens op een groot podium als Dichter der Vaderlanden, een verspreking die zo passend is dat ik je die titel tot in de eindigheid zou willen geven, omdat je als geen ander begrijpt dat Nederland niet uit één verhaal bestaat en dat het Vaderland meerdere identiteiten in zich kan dragen, en de mens meerdere Vaderlanden met zich mee kan dragen.

Wat ik zo bijzonder knap vind aan je werk, is dat je maatschappelijke vraagstukken bevraagt zonder de mens uit het oog te verliezen zoals vandaag de dag maar al te vaak en al te snel gebeurt. Sterker nog: je stelt de mens centraal want je wéét dat achter elk maatschappelijk vraagstuk een mens van vlees en bloed schuilt. Je durft ook het persoonlijke politiek te maken en het politieke persoonlijk. De woorden die je daarvoor kiest zijn bovendien verfijnd en subtiel, zachte bubbels die dansen op je tong en tegelijkertijd overdonderend naar binnen knallen. Je daagt het cognitieve taalgebied uit door de lezer te verleiden tot beter luisteren naar de verhalen van de maatschappij. Onze maatschappij.

Je schreef eens; ‘stem met jezelf in gedachten als iemands favoriete voorouder’, een even eenvoudige als doeltreffende opdracht voor iedereen in dit land. Een boodschap die je zelf ook ter harte neemt in je werk, want één ding weet ik zeker: dankzij jouw bijdrage aan dit land ben je nu al iemands favoriete voorouder. Je hebt het blikveld van Nederland verruimd, je hebt Nederland laten zien dat ook onze verhalen onlosmakelijk onderdeel zijn van het verhaal van dit land. Dat dit land, jouw land, mijn land, ons land, niet bestaat uit één groep, één narratief.

Babs, dank dat je ons eraan herinnert dat we ons land altijd bij ons dragen. Dank dat je ruimte maakt voor de verhalen die onze Vaderlanden rijker maken. En bovenal: dank dat je nooit bent opgehouden het toch maar te doen.

Van harte gefeliciteerd met de Johannes Vermeerprijs.